

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของประชาชน
ในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา

นนทยา ทองวัฒนวงศ์

THC01 8351

-4 ก.พ. 2555
306370

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ธันวาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ นันทิยา ทองวัฒนวงศ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาขารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร. วันดี ไตรรักษา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ สมนึก สุขพงษ์ไทย)

.....กรรมการ
(ดร. วันดี ไตรรักษา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อนามัย เทศกะทีก)

คณะสาขารณสุขศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาขารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะสาขารณสุขศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. วสุธร ตันวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน.....ธันวาคม.....พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก
ดร. วันดี ไตรรักษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขที่มีคุณค่าในการศึกษาค้นคว้า
จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์เกียรติคุณบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ ประธานกรรมการ
หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ
แก้ไขที่มีคุณค่า ทำให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์ทุกท่านที่
กรุณาให้ความรู้อันมีค่ายิ่ง

ขอขอบพระคุณเทศบาลเมืองชะเชิงเทราที่ให้คำปรึกษา และให้ความอนุเคราะห์ด้านข้อมูล
ขอขอบคุณคุณพูลทวิ บุญศรีพิทักษ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการทำ
การวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อทวิช คุณแม่มะลิวัลย์ ทองวัฒนวงศ์ พี่ ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคน
ที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา
มารดา ทั้งครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นันทิยา ทองวัฒนวงศ์

ธันวาคม 2554

51922899: ส.ม. (สาธาณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอย / ทักษะคิด / ความรู้ / แรงจูงใจ / การรับรู้ข่าวสาร / การมีส่วนร่วมของชุมชน

นันทิยา ทองวัฒนวงศ์: ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา (FACTORS AFFECTING TO THE BEHAVIOR IN SOLID WASTES SEPARATION OF PEOPLE IN MUANG CHACHOENGSARO MUNICIPALITY)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วันดี โตรักษา, Ph.D., สุวรรณ จันทร์ประเสริฐ, ส.ค. 100 หน้า
ปี พ.ศ. 2554

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอย ศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยระหว่าง เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ลักษณะที่อยู่อาศัย การครอบครองที่อยู่อาศัย รายได้เฉลี่ยในครัวเรือนต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ทักษะคิด ความรู้ แรงจูงใจ การรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกมูลฝอย กับพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบคุณภาพเครื่องมือและสถิติที่ใช้ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีทัศนคติระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 (S.D. = 1.07) ความรู้ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.1 คะแนน (S.D. = 1.70) แรงจูงใจระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.45 (S.D. = 0.73) การรับรู้ข่าวสารระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.70 (S.D. = 0.87) การมีส่วนร่วมของชุมชนระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.73 (S.D. = 0.81) และพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.04 (S.D. = 0.76) แรงจูงใจในการคัดแยกมูลฝอย การรับรู้ข่าวสารในการคัดแยกมูลฝอย อาชีพรับราชการ อายุ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกมูลฝอย ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นอาคารพาณิชย์ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์ และสามารถสร้างสมการทำนายพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของประชาชนในรูปคะแนนมาตรฐานได้ตามลำดับการถดถอยพหุคูณ ดังนี้

$$Z'_{BEH} = 0.373 Z'_{MO} + 0.250 Z'_{CO} + 0.223 Z'_{OC_2} + 0.129 Z'_{AG} + 0.167 Z'_{PA} - 0.132 Z'_{HO_3} - 0.112 Z'_{ED}$$

โดยสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยได้ร้อยละ 47.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

51922899: M.P.H. (PUBLIC HEALTH)

KEYWORDS: SOLID WASTE SEPARATION BEHAVIOR / ATTITUDE / KNOWLEDGE /
MOTIVATION / INFORMATION ACKNOWLEDGEMENT /
COMMUNITY PARTICIPATION

NANTIYA THONGWATTANAWONG : FACTORS AFFECTING TO THE
BEHAVIOR IN SOLID WASTES SEPARATION OF PEOPLE IN MUANG
CHACHOENGSAO MUNICIPALITY ADVISORY COMMITTEE: WANDEE TORUGSA,
Ph.D., SUWANNA JUNPRASERT, Dr.P.H., 100 P. 2011.

The purpose of this research was to study the population's behavior in solid waste separation, and find the correlations and predictions of solid waste separation behavior with gender, ages, occupations, educational levels, residential characteristic, residential acquisitions, average income of household per month, number of household members, attitude, knowledge, motivation, information acknowledgement and community participation with the behavior in solid waste separation of populations in Muang Chachoengsao municipality. The sample of this studying comprised 370 people. The instruments that was used for this research were questionnaires which passed the qualitative tool's test. Statistical techniques used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The result showed a good attitude level, with the average score of 3.70 (S.D. = 1.07). The knowledge level was high, with the average score of 12.1 (S.D. = 1.70). The motivation level was in medium range, with the average score of 2.45 (S.D. = 0.73). The information acknowledgement level was in medium range, with the average score of 1.70 (S.D. = 0.87). The community participation level was average, with a score of 1.73 (S.D. = 0.81) and the good solid wastes separation behavior levels showed the average score of 2.04 (S.D. = 0.76). Motivation, information acknowledgement, government officials, ages, community participation, townhouse residential characteristics and education were related and the standard equation in stepwise multiple regressions was used to predict such behavior was

$$Z' \text{ BEH} = 0.373 Z' \text{ MO} + 0.250 Z' \text{ CO} + 0.223 Z' \text{ OC}_2 + 0.129 Z' \text{ AG} + \\ 0.167 Z' \text{ PA} - 0.132 Z' \text{ HO}_3 - 0.112 Z' \text{ ED}.$$

These variables can be used to predict 47.0 % of the behavior in solid waste separation at 0.05 level of statistical significance.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความหมายของมูลฝอย.....	8
สถานการณ์มูลฝอย.....	8
รูปแบบการคัดแยกมูลฝอย.....	9
การจัดการมูลฝอยของเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา.....	14
แนวคิดทฤษฎีทัศนคติ.....	16
แนวคิดทฤษฎีความรู้.....	20
ทฤษฎีแรงจูงใจ.....	22
แนวคิดการรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อ.....	23
แนวคิดการมีส่วนร่วม.....	26
แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรม.....	27
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอย.....	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
รูปแบบการวิจัย.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	49
4 ผลการวิจัย.....	50
ปัจจัยส่วนบุคคล.....	50
ทัศนคติในการคัดแยกมูลฝอย.....	53
ความรู้ในการคัดแยกมูลฝอย.....	56
แรงจูงใจในการคัดแยกมูลฝอย.....	56
การรับรู้ข่าวสารในการคัดแยกมูลฝอย.....	58
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกมูลฝอย.....	60
พฤติกรรมในการคัดแยกมูลฝอย.....	62
ความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายของปัจจัยส่วนบุคคล ทัศนคติ ความรู้ แรงจูงใจ การรับรู้ข่าวสาร และ การมีส่วนร่วมของชุมชนกับพฤติกรรม การคัดแยกมูลฝอย.....	64
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	72
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผลการวิจัย.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก.....	86
ภาคผนวก ข.....	98
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและขนาดตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน เขตเทศบาลเมือง ฉะเชิงเทรา.....	40
2 การสุ่มแบบเป็นระบบ โดยการจับสลากหมายเลขบัญชีรายชื่อของครัวเรือน.....	41
3 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ลักษณะที่อยู่อาศัย การครอบครองที่อยู่อาศัย รายได้เฉลี่ยในครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน (n=370).....	51
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติในการคัดแยกมูลฝอย จำแนกรายชื่อ (n=370).....	54
5 จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามระดับความรู้ในการ คัดแยกมูลฝอย (n=370).....	56
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจในการคัดแยกมูลฝอย จำแนกรายชื่อ (n=370).....	57
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ข่าวสารในการคัดแยก มูลฝอย จำแนกรายชื่อ (n=370).....	58
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ คัดแยกมูลฝอย จำแนกรายชื่อ (n=370).....	60
9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยจำแนก รายชื่อ (n=370).....	62
10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ทัศนคติ ความรู้ แรงจูงใจ การรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกมูลฝอยกับ พฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอย โดยแสดงในรูปเมตริกสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix).....	66
11 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอย ของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา.....	67

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University